

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/13/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115208554
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8115208554.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Jozefa Škraba v sporovej veci žalobcu: ČSOB Leasing, a.s., so sídlom Panónska cesta 11, IČO: 35 704 713, zastúpeného HMG & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 12, IČO: 35 704 713, proti žalovanej: Q.. H. E., bývajúva v V., S. 1, zastúpenej X.. Lýdiou Farbakyovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Floriánova 12, o zaplatenie 10.811,33 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 10C/147/2015-138 z 12.01.2017 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu v prejednávanej veci, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 10.811,33 eur s prísl. zamietol a zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %, vo výške o ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Vychádzal zo zistenia, že medzi žalobcom a žalovanou bola uzavretá zmluva o spotrebnom úvere pod č. T./XX/XXXXXX z 13.07.2012, pričom predmetom tejto zmluvy bolo financovanie osobného motorového vozidla značky S. D. Následne 13.07.2013 došlo medzi žalobcom, žalovanou a treťou osobou údajným B. V. k podpísaniu zmluvy o zmene subjektu zmluvy o spotrebnom úvere s tým, že pôvodný zákazník, t.j. žalovaná všetky práva a povinnosti zo zmluvy o spotrebnom úvere, ako aj zabezpečovacej zmluvy previedla na uvedeného B. V.. Žalobca ako veriteľ v tomto trojstrannom právnom vzťahu podpisom tejto zmluvy o zmene subjektu vyjadril súhlas s touto zmenou, t.j., že na miesto pôvodne uvedenej Q.. H. E. vstúpila tretia osoba. Ide o platne uzavretú zmluvu. Poukazujúc na ust. § 49a Občianskeho zákonníka o neplatnosti právneho úkonu, ak ho osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočností, ktoré sú pre jeho uskutočnenie rozhodujúce a osoba, ktorej bol právny úkon určený tento omyl vyvoláva alebo o ňom musela vedieť, súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaná nie je osobou, ktorá by vyvolala omyl alebo o ňom musela vedieť, pretože pri podpise zmluvy o zmene subjektu zmluvy o spotrebnom úvere žalovaná nemala vedomosť o tom, že osoba údajného B. V. vystupujúceho ako nový zákazník je osoba, ktorá vystupuje s falošnými dokladmi. Nie je možné spravodlivo od žalovanej požadovať, aby niesla zodpovednosť za konanie údajného B. V. za situácie, že žalobca ako finančná inštitúcia je osoba spôsobilá preverovať jednotlivé osoby, s ktorými uzatvára, alebo ktoré vstupujú do jednotlivých právnych vzťahov. Zmluva o zmene subjektu zmluvy o spotrebnom úvere z 13.07.2013 je platná, nakoľko bola podpísaná všetkými tromi zmluvnými stranami. Súhlas veriteľa ako jednostranný právny úkon môže byť adresovaný buď pôvodnému dlžníkovi, alebo novému dlžníkovi, pričom nie je rozhodujúce, v akej forme bol súhlas udelený. Musí však spĺňať podmienky uvedené v § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Keďže nemožno vylúčiť, že zmena dlžníka by v niektorých prípadoch mohla ohroziť splnenie dlhu, dohoda o prevzatí dlhu, ku ktorej veriteľ nedal súhlas je neúčinná. Pôvodný dlžník zostáva dlžníkom naďalej. Ak bol dlh prevzatý účinne, pôvodný dlžník už nemá voči veriteľov povinnosť plniť a povinnosť splniť pohľadávku, vrátane príslušenstva prechádza na nového dlžníka. Nič teda nebráni žalobcovi

domáhať sa uspokojenia pohľadávky od nového dlžníka, keďže so zmenou subjektu súhlasil. Žalovaná v tomto konaní teda nie je pasívne legitimovaná. Bol to práve žalobca, ktorý mal postupovať s väčšou obozretnosťou pri uzatváraní zmluvy o zmene subjektu zmluvy o spotrebnom úvere, pretože doklady, ktoré predložil údajný B. V. mal možnosť overiť len žalobca ako veriteľ. Preto súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 a § 262 ods. 2 CSP.

3. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, t.j., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

4. Poukázal na to, že sa nemožno stotožniť s právnym posúdením predmetnej veci ako ho prezentoval súd prvej inštancie. Nemožno súhlasiť s tvrdením súdu, podľa ktorého žalobca nikdy v konaní nepopieral, žeby súhlas so zmenou subjektu zmluvy o úvere udelil, nakoľko uvedené tvrdenie nie je pravdivé, pretože žalobca počas celého konania sa domáhal určenia neplatnosti súhlasu s prevzatím dlhu. Zmluva o zmene subjektu z 13.07.2013 je neplatný právny úkon v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka, nakoľko žalobca bol pri uzatváraní predmetu zmluvy úmyselne uvedený do omylu podvodným konaním údajného pána B. V.. V zmysle § 531 ods. 1 a § 531 ods. 3 Občianskeho zákonníka sa pre platné a účinné prevzatie dlhu novým dlžníkom vyžaduje písomná zmluva uzatvorená medzi pôvodným a novým dlžníkom, ako aj súhlas veriteľa k tomuto prevzatiu. V prípade, ak pri prevzatí dlhu absentuje súhlas veriteľa na prevzatie dlhu, je takéto prevzatie dlhu neúčinné. Zákon pre súhlas veriteľa na prevzatie dlhu nestanovuje žiadnu predpísanú formu, avšak udelený súhlas musí spĺňať podmienky uvedené v § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré predpokladá pre platnosť právneho úkonu, že k prejavu vôle došlo slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne. Navyiac v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka je právny úkon neplatný, ak ho konajúca osoba urobila v omyle. V danom prípade bola medzi žalobcom, žalovanou a údajným B. V. uzatvorená trojstranná zmluva o zmene subjektu, predmetom ktorej malo byť poskytnutie súhlasu k prevzatiu dlhu. Nakoľko však v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy bol žalobca uvedený do omylu je zrejmé, že táto zmluva je neplatná z dôvodu úmyselného uvedenia do omylu konaním zo strany údajného pána B. V.. Žalobca tiež poukazuje na skutočnosť, že právny úkon, ktorým veriteľ udeľuje súhlas s prevzatím dlhu sa v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí urobiť slobodne a vážne, pričom náležitosťou vôle je absencia omylu, o ktorej zákon osobitne ustanovuje, že je špeciálnou vadou vôle, ktorá má určité právne dôsledky. Ak bol omyl pri uzatváraní právneho úkonu vyvolaný úmyselne, právny úkon je neplatný bez ohľadu na to, či ide o omyl podstatný alebo nepodstatný. V tomto prípade ide o omyl vyvolaný lstou. Žalobca nikdy neposkytol dlžníkom platný a účinný súhlas k prevzatiu dlhu s tým, že k prevzatiu dlhu nemohlo platne dôjsť, nakoľko žalobca bol pri tomto právnom úkone uvedený do omylu, čo v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka spôsobuje neplatnosť predmetného právneho úkonu. Tento právny úkon je zároveň neplatný aj v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko k platnosti tohto právneho úkonu chýba vôľa žalobcu.

5. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť so zreteľom na to, že nie je pasívne legitimovaná, pričom bol to práve žalobca, ktorý mal postupovať s väčšou obozretnosťou pri uzatváraní zmluvy o zmene subjektu zmluvy o spotrebnom úvere, nakoľko doklady predložené preberateľom dlhu pánom V. mal možnosť overiť len žalobca ako veriteľ. Neobozretné konanie žalobcu nemôže ísť na ťarchu žalovanej.

6. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že nie sú podmienky pre potvrdenie ani pre zmenu napadnutého rozsudku, nakoľko tento bol vydaný na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a navyiac je aj nepreskúmateľný.

7. Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

8. Právny úkon je neplatný, ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcim zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca a osoba, ktorej bol právny úkon určený tento omyl vyvolala alebo

o ňom musela vedieť. Právny úkon je takisto neplatný, ak omyl táto osoba vyvolala úmyselne. Omyl v pohnútku nerobí právny úkon neplatným (§ 49a Občianskeho zákonníka).

9. V predmetnej veci bolo nepochybne preukázané, že práva a povinnosti vyplývajúce z uzavretej zmluvy o úvere pod číslom T./XX/XXXXX boli prevádzané na osobu vystupujúcu pod falošnou identitou B. V.. Za týchto okolností ide o situáciu, kedy došlo k uvedeniu do omylu zo strany tejto osoby, pričom bližšie okolnosti súd prvej inštancie neskúmal. Z uvedeného vyplýva, že rozumnému usporiadaniu vzťahov a spravodlivému posúdeniu prejednávanej veci zodpovedá právne posúdenie opierajúce sa o ust. § 49a Občianskeho zákonníka, pretože žalobca nepochybne konal v omyle pri uzatváraní predmetnej zmluvy, ktorý vychádzal zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca. Je nepochybne, že žalobca nemohol pripustiť, aby do zmluvy vstúpila fiktívna osoba vystupujúca pod falošnou identitou. Zároveň pri takomto právnom posúdení veci je potrebné konštatovať, že neplatnosť tohto právneho úkonu vo vzťahu k žalovanej by mohla byť ustálená len vtedy, ak by žalovaná ako osoba, ktorej bol právny úkon určený tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť (so zreteľom na všetky okolnosti), alebo by takýto omyl žalovaná vyvolala úmyselne.

10. V tomto smere však súd prvej inštancie nevykonal dostatočné dokazovanie a jeho skutkové zistenia sú neúplné, čo zároveň spôsobuje aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia, ktoré súd prvej inštancie vo veci vydal. Treba konštatovať, že súd prvej inštancie nevykonal ani výsluch žalovanej ako sporovej strany a obmedzil sa na protokoláciu stručného vyjadrenia na pojednávaní 12.01.2017, ktoré žalovaná urobila a z ktorého vyplýva, že pokračovateľa lízingu (údajného B. V.) zabezpečil žalobca. Na druhej strane z obsahu spisového materiálu, vrátane skutkových okolností, ktoré boli zisťované v trestnom konaní po tom, čo žalobca podal vo veci aj trestné oznámenie pre podozrenie z trestného činu podvodu vyplýva, že tzv. pokračovateľa lízingu, teda osobu, ktorá mala namiesto žalovanej do právneho vzťahu so žalobcom vstúpiť si zabezpečila žalovaná. Tieto okolnosti zostali nejasné, aj keď majú právny význam pri spomínanej kvalifikácii právneho posúdenia v predmetnej veci v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka. Na základe objasnenia týchto okolností a konkrétneho vzťahu žalovanej k údajnému B. V. bude potom možné uzavrieť, či žalovaná má niesť zodpovednosť za situáciu, ktorá vznikla, pretože tento omyl vyvolala alebo musela o ňom vedieť. K takémuto záveru by bolo možné sa prikloniť len vtedy, ak by žalovaná o úmysle údajného B. V. vedela.

11. Bude preto povinnosťou súdu prvej inštancie (vychádzajúc z právneho posúdenia veci uvedeného v tomto uznesení odvolacieho súdu) doplniť dokazovanie a zistiť podrobným výsluchom oboch sporových strán, ako konkrétne došlo k tomu, že do právneho vzťahu so žalobcom vstúpila osoba vydávajúca sa B. V., kto ju zabezpečil, kto a akým konkrétnym spôsobom overoval totožnosť tejto osoby a aký vzťah mala žalovaná k tejto osobe. Všetky tieto otázky zostali na základe neúplného dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie nezodpovedané, pretože súd prvej inštancie sa neoboznámil so zisteniami (v riadnej procesnej forme), ktoré v súvislosti s touto vecou urobila polícia, pretože príslušné zápisnice o výsluchu zainteresovaných osôb pred policajnými orgánmi neoboznámil ako eventuality dôkaz listinou (§ 204 CSP). Súd prvej inštancie si preto nemohol urobiť záver o tom, či žalovaná vedela o úmysle údajného B. V..

12. Nemožno sa však prikloniť k tomu, že prejednávajúcu vec treba posúdiť aj podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko táto okolnosť nezodpovedá rozumnému usporiadaniu a spravodlivému riešeniu právnej situácie, ktorá vo vzťahu medzi sporovými stranami nastala, najmä ak by bolo preukázané, že tzv. pokračovateľa lízingu zabezpečil samotný žalobca tak, ako to žalovaná vo svojom stručnom vyjadrení tvrdí. Touto vadou nedostatku vôle, vážnosti jej prejavu, či neurčitosti alebo nezrozumiteľnosti právneho úkonu navyše rozhodne netrpí konanie žalobcu. Ak by takouto vadou trpelo konanie údajného B. V., nemožno túto okolnosť použiť v neprospech žalovanej, ak by bolo preukázané, že sama sa stala objektom podvodného konania. Je totiž nepochybne, že zo strany údajného B. V. išlo o tzv. simulovaný právny úkon, pri ktorom predstieral prevzatie záväzkov pôvodne zaväzujúcich žalovaných. Pri dvojstranných a viacstranných právnych úkonoch však možno s úspechom určiť neplatnosť právneho úkonu z dôvodu simulácie len vtedy ak obe alebo všetky strany právneho úkonu sa dopustili simulovaného konania, čo v konaní preukázané nebolo, so zreteľom na pozíciu žalobcu pri tomto prevode práv a povinností. Pokiaľ ide o údajného B. V. treba tiež pripomenúť, že táto osoba mala jednoznačne podvodný úmysel pri uzatváraní predmetnej zmluvy, čo možno konštatovať už v súčasnosti so zreteľom na vykonané dokazovanie. Podvod je uvedenie iného do omylu, a preto posudzovanie predmetnej veci, z hľadiska právneho posúdenia, podľa § 49 a Občianskeho zákonníka je plne dôvodné.

13. Za týchto okolností treba konštatovať, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné práve so zreteľom na to, že tento súd nevykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ktorý je žiaduci, ak chce súd vo veci aplikovať správne právne posúdenie. Tieto procesné okolnosti, ktoré vznikli na súde prvej inštancie a vyústili do napadnutého rozsudku treba kvalifikovať ako nesprávny procesný postup znemožňujúci strane (v zásade obom sporovým stranám v prejednávanej veci), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom so zreteľom na rozsah dokazovania, ktoré je potrebné na súde prvej inštancie vykonať za účelom správneho zistenia skutkového stavu.

14. Preto postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 CSP), v ktorom bude súd prvej inštancie viazaný týmto právnym názorom odvolacieho súdu a doplní dokazovanie v zmysle vyššie uvedeného na zistenia rozhodujúcich okolností skutkového charakteru právne významných pre správne právne posúdenie veci.

15. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je možné podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 C.s.p.).